

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav pro dějiny umění

Posudek bakalářské práce:

Kateřina Hofmanová

Anglickost anglické moderní architektury

Praha 2024

Bakalářská práce Kateřiny Hofmanové s nezvyklým, ale případným, názvem vznikala delší dobu i díky počátečnímu hledání přesné náplně. To bylo úspěšné a zvolené téma je třeba považovat za velice přínosné až objevné. Anglické prostředí je dlouhodobě spojováno s konzervatismem a jistou uzavřeností, či spíše (více, či méně oprávněnou) výlučností oproti „ostatní“ Evropě.

I v odborné literatuře se doposud můžeme setkat s tvrzením, že (minimálně pravá) gotika vznikla až v Anglii, případně že impresionismus nebyl v podstatě nic nového s ohledem na práce Williama Turnera a Johna Constabla, nemluvě o úspěšném přisvojení si klasické, následně romantické architektury a krajinných úprav (viz Vitruvius Britannicus aj.). Pokud se tedy Angličané rozhodli převzít určitý styl, přistupovali k němu velice suverénně, s velkou tvůrčí volností, která byla nečekaně ovlivněna právě uvedeným tradicionalismem/konzervatismem. To kupodivu současně nebránilo jejím často i značným transformacím vycházejícím ze zakořeněného osobitého a hluboce zažitého vkusu/životního názoru.

Moderní architektura 20. století, označovaná převážně jako funkcionalistická, je ve své podstatě pravým opakem těchto postojů. Jednou z jejích vlastností je právě „světovost“, tedy určitá „nadrárodnost“ propojující díky dané době již několik světadílů. Z tohoto zjednodušeného konstatování vyplývá, že mezi Anglií (Velkou Británií) a novým, svět propojujícím, stylem muselo zákonitě vzniknout napětí. Uznání nového směru na evropské pevnině (odrážející se někdy až v netaktním odsudku tvorby předchozích generací) bylo mnohokrát zpracováno. Situací v Anglii se u nás i v zahraničí ale detailněji nikdo doposud nezabýval. V této rovině je práce skutečně objevná.

Autorka si byla vědoma rozsahu práce, a proto správně zúžila svoji pozornost na dobové materiály odpovídající krátkému meziválečnému mezičasu. Předností je zde studium (mnohdy první, a to včetně náročných překladů) dobových pramenů různorodého charakteru. Ocenit je třeba i snahu navázat přímý kontakt s posledními žijícími představiteli meziválečné doby. U nás se jedná o první sondu do

blízkého, ale současně tak odlišného světa za Lamanšským průlivem (pardon, z tohoto pohledu za Anglickým kanálem).

Práce s materiálem je takřka vzorová a určitý nadhled brání přílišné subjektivitě. Současně právě proto je ale četba i díky četným citacím nesmírně zajímavá, dramatická (a místy až zábavná). Výše zmíněný anglický přístup k „vlastnímu a cizímu“ je pro nás velice poučný. Jako základní tezi bych považoval autorčino zjištění, že i zásadní odpůrci „nepřijatelné cizí architektury“ současně tvrdili, že jeho základy se objevily právě v Anglii. Úvodní výčet lze tedy doplnit i touto (snad až roztomilou?) snahou, pro Anglii tak typickou.

Pro mě ale byla zásadním zjištěním skutečnost, kterou autorka oprávněně zdůraznila. Problematické, mírně řečeno konzervativní, hnutí působící od přelomu minulého a současného století se k funkcionalistické etapě vyjadřuje s nekorektním odsudkem a až nevládnutelně emočně zabarveným pohrdáním (v našem prostředí např. některé soudy Martina Horáčka). Nutno je však konstatovat, že tato bakalářská práce jednoznačně dokládá původ všech podstatných výhrad (zejména těch věcných a skutečně odborných) již v době vzniku prvních staveb tohoto typu v meziválečné Anglii. Nevím, jestli si mladší autoři při svých soudech uvědomují, že nepřinášejí nic nového a jen (nevědomky?) pouze opakují názory staré více než 100 let.

Téma i získané informace jsou však nejen velice zajímavé, ale současně přinášejí i problémy. Pro bakalářskou práci je zaměření více než náročné. Hodilo by se minimálně pro práci diplomní, což přináší pro hodnotitele značné problémy, jaká výchozí kritéria zaujmout. Lze ji považovat za objevné otevření pozoruhodného problému, kterému bude nutno věnovat velkou následnou rešeršní i komparační práci. Bakalářský text se navíc evidentně potýká s nedostatkem času při závěrečném zpracování. Chybí potřebný časový odstup, který by práci rozhodně prospěl. Určitý širší pohled, dohledání (pak ale dalších a dalších) informací a konečná revize by byly nesporně prospěšné.

Z uvedených důvodů práci považuji za velice zajímavou, otevírající u nás doposud málo tušenou situaci v anglickém odborném prostředí. S ohledem na stav textu odpovídající určité rozpracovanosti navrhuji hodnocení velice dobré. Současně si však myslím, že shromážděný materiál si zaslouží po určité přestávce další práci, která by mohla zásadně obohatit náš stávající diskurs.